

50 ÉVE ALAPÍTOTTA TÁRSASÁGUNK JOGELŐDJE A „LÁZÁR-DEÁK” EMLÉKÉRMET

Az ötvenedik évforduló kötelességünké teszi, hogy röviden áttekintsük ennek a – szakmánk és társaságunk szempontjából – igen fontos és nevezetes kitüntetés történetét, és egyben megemlékezzünk azokról, akik erre az emlékéremre egész életük munkásságáért méltókká váltak.

„A Geodéziai és Kartográfiai Egyesület (GKE) megalakulása után rövidesen felmerült az igény arra, hogy legyen egy olyan egyesületi kitüntetés, amit csak a földmérés és térképészet terén végzett munkáért lehet megkapni és ami nevében is jelképezi szakterületünket” – írja az MFTTT megalakulásának 50. évfordulója alkalmából kiadott Emlékkönyv [1]. Nézzük most át röviden az emlékérem sorsát alapításától napjainkig.

1958. január 14-én a GKE Választmányi ülést tartott. Az ülésen Raun Frigyes főtitkár javaslatára elfogadták az 1958. évi munkatervet. A munkaterv 15. pontja szerint egyesületi emlékérmeket kell ala-

pítani, amit első alkalommal még 1958-ban – az arra érdemeseknek – ünnepélyes keretek között kell átadni [2].

A Soproni Vándorgyűlésen (1958. március 21–23.) ismét szóba került az emlékérem ügye. „Alapos megfontolás után ‚Lázár deák’ elnevezésre esett a választás. Ugyanis Lázár deákot mind a geodéták, mind a kartográfusok méltó középkori elődjüknek tekintenék” [1]. Közrejátszott ebben – nézetem szerint – az is, hogy az 56-os forradalom leverése után kialakult repressziós politikai helyzetben névadónak olyan személyt kellett választani, akibe „felülről” nem tudtak belekötni [4].

1958. április 17-én és 30-án a GKE elnöksége újabb ülést tartott. Ezeken az üléseken – többek között – megtárgyalták az emlékérem előállításának kérdéseit, és gondoskodtak az előállítási költségek fedezetéről is. Az emlékérem elkészítésére Ugray Sándor szobrászművészt kérték fel, és megadták

Kitüntettek az emléktábla előtt 1970-ben.

Balról jobbra: Halász Péter, dr. Homoródi Lajos, dr. Milasovszky Béla, Tóth Lajos, Radó Sándor, dr. Hegyi Gyula, dr. Regőczy Emil és Érdi-Krausz György

elképzelésüket az érem alakját illetően. Eszerint 8 cm átmérőjű, 5 mm vastag, bronz szükségeltetik. Egyik oldalán szerepeljen Lázár deák domborképe „Lázár deák XV–XVI. század” körfelirattal, míg a másik oldalon „Geodéziai és Kartográfiai Egyesület” körfelirat legyen. Végül megválasztották az odaítélő bizottságot [5].

A következő választmányi ülésen (1958. július 22.) több fontos döntést hoztak. Úgy határoztak, hogy az emlékérmeket első alkalommal az ősszel megrendezésre kerülő „Országos Geodéziai Konferencia”-val egyidőben tartandó rendkívüli közgyűlés keretében nyújtják át a kitüntetetteknek. Majd meghallgatták a bizottság javaslatát arról, hogy ki legyen az az öt személy, aki első ízben részesül az emlékéremben. Végül a Választmány elfogadta a „Lázár deák” emlékérem adományozásának alapszabályait [2]. Eszerint az emlékérem kétévenként ítélik oda. Első alkalommal legfeljebb öt, minden további alkalommal 2–2 személy lehet kitüntetett.

A Választmány döntése alapján 1958. szeptember 15–18. között Budapesten – 300 magyar és 56 külföldi vendég részvételével – a MOM Művelődési Házban, a GKE Országos Geodéziai Konferenciát rendezett. A konferencia első napján a GKE rendkívüli közgyűlést is tartott, melynek egyetlen napirendi pontja a „Lázár deák” emlékérem kiosztása volt. *Raum Frigyes* főtitkár rövid beszédben vázolta az emlékérem létesítésének történetét, méltatta Lázár deák érdemeit és ismertette az odaítélés szabályait. Az érem névadójáról a következőket mondta: „...Lázár deák a legméltóbb arra, hogy munkásságának ilyen formában is emléket állítsunk... Térképe két évszázadon át alapját képezte a Magyarországról készült térképeknek.” Beszédét a következő szavakkal fejezte be: „...Kívánom, hogy az emlékérem a kitüntetettek részére valóban fáradozásuk és eredményeik elismerését jelentse” [6], [7].

Ezután *dr. Regőczy Emil*, az egyesület társelnöke kiosztotta az emlékérmeket. A „Lázár deák” emlékérem kitüntetésben első alkalommal a következő öt személy részesült:

- *Dr. Hazay István* Kossuth-díjas egyetemi tanár, a vetületek terén végzett kutatásáért,
- *Sébor János* egyetemi tanár, a geodéziai oktatás és kutatás terén kifejtett négy évtizedes munkásságáért,
- *Szilágyi Béla*, aki 15 éven át (1923–1938) állt az Állami Földmérés élén, közel fél évszázadon át kifejtett geodéziai munkájáért,
- *Dr. Takács József* kartografus, a kartográfia terén évtizedeken át kifejtett kutató munkájáért, és végül

- *Dr.h.c.dr. Tárczy-Hornoch Antal* Kossuth-díjas akadémikus, az invárdrótmérés terén kifejtett kutatásaiért [7].

Az alapszabályzatnak megfelelően a következő években az alábbiak kaptak kitüntetést:

Radó Sándor és *Regőczy Emil* (1960-ban), *Milavszky Béla* és *Rédey István* (1962-ben), *Hankó Géza* és *Irmédi-Molnár László* (1964-ben), *Homoródi Lajos* és *Tóth Pál* (1966-ban), *Érdi-Krausz György* és *Poronyi Zoltán* (1968-ban), *Bendefy László* és *Bezszegh László* (1970-ben) [1].

1969 végén átadták a térképészet Bosnyák téri új székházát. A GKE november 2-án tartott közgyűlésén még nem, de az 1970. március 11-i választmányi ülésen már megtárgyalták a székház földszinti előterében létesítendő emléktáblák ügyét. Az emléktáblák megalkotásával a *BGTV Dobándy Károly* szobrászművészt bízta meg.

Az emléktáblákat (Lázár deák és Fasching Antal) 1970. július 13-án avatták fel. (A továbbiakban csak a Lázár deák emléktábláról lesz szó). Az emléktábla vörös márványból készült. Felső részére *Lossai Péter* 1498. évi kódexéből – *dr. Bendefy László* javaslatára – a következő latin nyelvű felirat került: „...EST IGITUR GEOMETRIA DISCIPLINA MAGNITUDINIS ET FORMATUM QUE SECUNDUM MAGNITUDINEM CONTEMPLANTUR...”, (Magyarul: A földmérés tan tehát nagy fontosságú és egyben jelentős vizsgálódással járó tudományos rendszer.) A márványtáblára erősített bronz lemezen látható az érem egy példánya és olvasható a kitüntetettek neve, valamint az átadás évszáma (1. ábra) [8].

Az emléktáblát *dr. Homoródi Lajos* professzor leplezte le. Avató beszédben méltatta Lázár deák életútját, majd a következő szavakkal fejezte be beszédét: „...Így műve (t.i. Magyarországról 1528-ban készült térképe) nemcsak kartográfiai termék, de geodéziai is, mégpedig elismerésre méltóan pontos geodéziai mérések kétségbe nem vonható bizonyítéka. Ezért méltán áll itt a geodézia és kartográfia székházában a nevének megörökítő tábla, s ezért tiszteljük benne az első ... magyar földmérőt és térképezőt” [8].

Az alapszabályzatnak megfelelően a rá következő években az alábbiak részesültek „Lázár deák” kitüntetésben: *Csatkai Dénes* és *id. Hőnyi Ede* (1972-ben), *Joó István* és *Vincze Vilmos* (1974-ben), *Fialovszky Lajos* és *Raum Frigyes* (1976-ban), *Biró Péter* és *Hrenkó Pál* (1978-ban), *Hegyi Gyula* és *Hoványi Lehel* (1980-ban), *Földi Ervin* és *Mihály Szabolcs* (1982-ben), *Karsay Ferenc* és *Szabó Béla* (1984-ben), *Ajtay Ágnes* és *Kovács Béla* (1986-ban), *Domokos György* és *Papp-Váry Árpád* (1988-ban), *Klinghammer István* és *Riegler Péter* (1990-ben) [1].

A rendszerváltást követően az Egyesület a nevét Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaságra változtatta (MFTTT). Ennek megfelelően 1991-ben új alapszabályzat készült, melynek 1. számú melléklete tartalmazta a Lázár deák emlékérem adományozásának rendjét, mely ekkor még megegyezett az 1958-as szabályokkal [10].

Társaságunk 1992. október 19-i elnökségi ülése azonban úgy döntött, hogy ezután három-három személy kapjon kitüntetést. A döntésnek megfelelően a következő években emlékérmeket kaptak: *Ádám József*, *Bakonyi Kálmán* és *Detrekői Ákos* (1992-ben), *Ágfalvi Mihály*, *Kalmár Imre* és *Mélykúti Mihály* (1994-ben), *Berenczei Rezső*, *Mélykúti Gábor* és *Zsótér János* (1996-ban), *Bartos István*, *Boholy Ágnes* és *Tremmel Ágoston* (1998-ban) [1], [11].

Az MFTTT Országos Választmányának 1999. decemberi ülésén úgy döntöttek, hogy a „Lázár deák” emlékérem odaítélése ezután két évente történjen azzal a kikötéssel, hogy egyszerre csak egy személy kaphatja meg. Ennek megfelelően 2000-ben *Cseri Józsefet*, 2001-ben *Kiss Sándort*, 2002-ben *Pakuts Tamást*, 2003-ban *Kádár Istvánt*, 2004-ben *Kiss Péternét*, 2005-ben *Csáti Ernőt*, 2006-ban *Bartos Ferencet* és 2007-ben *Csepregi Szabolcsot* tüntették ki.

Az évforduló alkalmával emlékezünk tisztelettel és megbecsüléssel az idő közben elhunyt kollégákra (26 fő), és kívánjuk az élőknek (31-en vannak) erőt, egészséget, munkájukban sikereket, magánéletükben sok boldogságot. Tevékenykedjenek továbbra is a magyar földmérés és térképészet hazai és nemzetközi hírnevének öregbítésén.

Dr. Székely Domokos

A TÉRKÉPÉSZET MINDENKINEK ÉS ÖNNEK

A Nemzetközi Térképészeti Társulás XXIII. moszkvai konferenciája

2007. augusztus 5–10. között, 1976 után második alkalommal tartotta a Nemzetközi Térképészeti Társulás Moszkvában konferenciáját és közgyűlését. Először az angolok jelentkeztek ismételt konferenciára való meghívóval (1964 Edinburgh, 1991 Bournemouth). Őket követték a spanyolok, de ők mindjárt tripláztak is (1974 Madrid, 1995 Barcelona, 2005 A Coruña), sőt Moszkvában a 2009. évi konferencia megrendezéséért is versenybe szálltak a chilei Santiagóval, szerencsére eredménytelenül. A Nemzetközi Térképészeti Társulás két évente tart konferenciát, négyévenként pedig, mint 2007-ben, tisztújító közgyűlésre is sor kerül.

IRODALOM

1. Szabó Béla–Zsámboki Sándor (szerk.): Emlékkönyv az MFTTT megalakulásának 50. évfordulója alkalmából (Bp. 2006)
2. Raum Frigyes: A „Lázár deák” emlékérem adományozásának alapszabályai (Geod. és Kart. 1958/3)
3. Raum Frigyes: Beszámoló az 1958. január 14-i választmányi ülésről (Geod. és Kart. 1958/1)
4. Raum Frigyes: soproni Vándorgyűlés, 1958. március 21–23. (Geod. és Kart. 1958/2)
5. Raum Frigyes: Beszámoló az 1958. április 17. és 30-i elnökségi ülésről (Geod. és Kart. 1958/3)
6. Raum Frigyes: Beszámoló az 1958. július 22-i választmányi ülésről (Geod. és Kart. 1958/3)
7. Raum Frigyes: Országos Geodéziai Konferencia a MOM kultúrházban, 1958. szeptember 15–18. (Geod. és Kart. 1958/4)
8. Raum Frigyes: Emléktábla avatás (Geod. és Kart. 1970/5)
9. Noéh Ferenc: Lázár deák utca (Geod. és Kart. 1991/3)
10. Mélykúti Gábor: Az MFTTT új alapszabályzata és a Lázár deák emlékérem odaítélésének szabályai (Geod. és Kart. 1991/5)
11. Mélykúti Gábor: Lázár deák emlékérmeseink (Geod. és Kart. 1992/6)
12. Bartos Ferenc: Beszámoló az MFTTT közgyűléséről (Geod. és Kart. 2000/8)
13. Balázsik Valéria: NYME Geo oklevél és kitüntetés átadó ünnepségek (Geod. és Kart. 2007/8–9)

A Társulás alapszabályzata szerint a szervezet fő céljai:

- a térképészet/térinformatika tudományának az előmozdítása együttműködésben a különböző társtudományokkal (geológia, földrajz),
- a térképészet/térinformatika kutatása, a szakterületi oktatás és képzés, kihasználva a nemzetközi együttműködés, tapasztalatcsere előnyeit,
- nemzetközi és regionális konferenciák, ülések, kiállítások és egyéb rendezvények szervezése, más szervezetekkel való együttműködésben is,
- a konferenciák és a közgyűlések közötti bizottságok és munkacsoportok felállítása a térképészet/térinformatika egyes szakmai részterületeinek részletesebb kutatása és fejlesztése érdekében.

Az előzetes adatok szerint a XXIII. konferenciára és XIV. közgyűlésre a világ 79 országából több mint ezer

(más forrás szerint 1200) résztvevő érkezett. Magyarországról 7 fő vett részt: dr. Zentai László tanszékvezető egyetemi tanár, az ICA Magyar Nemzeti Bizottságának elnöke, dr. habil. Papp-Váry Árpád ny. igazgató, az ICA MNB volt elnöke, Pokoly Béla FVM vezető főtanácsos, az ICA MNB titkára, dr. Jesús Reyes Nuñez egyetemi docens, Bassa Gizella (GiziMap), Lukács Lilla (MTA Történettudományi Intézet), Hargitai Henrik (ELTE Művészetelméleti és Médiakutatási Intézet), de az EU Egyesített Kutatóközpontjától ott volt Tóth Katalin is.

A Nemzetközi Térképészeti Társulás alapszabályának megfelelően magyar részről beszámoló készült a 2003–2007 közötti időszak térképészeti tevékenységéről (*Cartography in Hungary 2003–2007*). A 90 oldalas angol nyelvű összeállítás az FVM, illetve HM által felügyelt térképészeti tevékenységek mellett információt közöl a MÁFI (Magyar Állami Földtani Intézet) és egyes jelentősebb magán-térképkiadókról, a legnagyobb térképészeti közgyűjteményekről, az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszékéről is. Részletes és illusztrált fejezetek szólnak a Földmérési és Távérzékelési Intézet (FÖMI) által végzett tevékenységekről (alaphálózatok, topográfiai térképek és adatbázisok, MePAR/MADOP, VINGIS, közigazgatási-határ és földrajzinév-tár adatbázisok, távérzékelési alkalmazások: árvíz/belvíz-, aszálykár, parlagfű-felderítés, gyapjaslepke-kárfelmérés stb.). A beszámolót Pokoly Béla az ICA MNB titkára szerkesztette. Az MNB honlapján: <http://lazarus.elte.hu/ica-hun/> teljes terjedelmében elérhető. A jelentés összeállításához és elkészítéséhez jelentős segítséget nyújtott a FÖMI.

A moszkvai konferencia helyszíne a város északi szélén, az egykori Népgazdasági Kiállítás területével szemben épült Kozmosz szálloda és konferencia központ volt. Hely lett volna, de a drága bérleti díj miatt, a térkép- és a technikai kiállításokat a Népgazdasági Kiállítás területére vitték. Autóbuszok közlekedtek a szálloda és a kiállítás helyszíne között.

A Nemzetközi Térképészeti Társulás utóbbi két közgyűlése rendkívüli mértékben megnövelte a Társulás bizottságainak a számát. A konferencia szervezői a bizottságok számából és témáiból kiindulva

1. kép A magyar résztvevők egy csoportja
(balról jobbra: Pokoly Béla, Bassa Gizella, Papp-Váry Árpád, Lukács Lilla, Jesús Reyes Nuñez, Zentai László és Tóth Katalin)

határozták meg az előadások témaköreit. Soha ennyi fő- és altémakör nem volt egyetlen konferencián sem. 26 főtémacör és azon belül témakörönként átlag 4 (összesen 105) altémakörhöz lehetett előadásokat beküldeni. A legtöbb altémakör a térképtörténet (12), a nemzeti és regionális atlaszok, a térképi generalizálás és a prezentáció többszörözése témáknál (8–8) volt. Mindegyik témakörhöz csatlakozott több falitáblás (poszter) előadás is. A témakörök nagy számának megfelelően az előadások a térképészet legkülönbözőbb területeit fogták át az elmélettől a térképtörténeten át a közvetlen térkép-használatig, a bolygóterképektől a vakok térképein át a földtani és kataszteri térképeken keresztül a különböző vetületekig és információtechnológiai megoldásokig.

Az összes előadások száma 534 volt és ezt egészítette ki 131 poszter bemutató. Az előadásokat csak a részvételi díj átutalása után illesztették be a programba. A nagyon sok előadás miatt egyidejűleg 6–8 teremben zajlott a program. Nehéz volt az előre kiválasztott előadásokat felkeresni, illetve időben odaérkezni.

A számítógépes (PowerPoint-os) előadások nagyon megkönnyítették a nyelvet nem tökéletesen tudó előadók és hallgatók dolgát. A kivetített szövegrészletek, vázlatpontok alapján minden előadás jól követhető volt.

A konferenciát, mivel a földmérés és a térképészet a Közlekedési Minisztériumhoz tartozik, I. E. Levitin, közlekedési miniszter nyitotta meg.

A bevezető előadást A. V. Borodko, a Geodéziai és Kartográfiai Szövetségi Hivatal elnöke, a Szervező Bizottság alelnöke tartotta *A térképészet fejlődésének elmélete, gyakorlata és perspektívái Oroszországban* címen. Az előadás az ország térképállottóságának gyors fejlődését hangsúlyozta. (Szavai szerint a topográfiai térképek már 1:25 000 méretarányban rendelkezésre állnak az egész országról, az 1:100 000 sorozat digitális változatú, de szolgálati használatra minősítésű és megjelent Oroszország Nemzeti Atlaszában 2. kötete). Véleményünk szerint, a jelentős eredmények ellenére a mindennapok térképhasználati gyakorlatában még sok javulásnak kell bekövetkeznie, mert a pontos topográfiai térképek a közelmúltig korlátozás alá estek, a külföldön, pl. Magyarországon kiadott Moszkva-térképek még mindig jobbak, mint a helybeliek.

A konferencia során négy további átfogó előadás hangzott el.

M. Konecny, a Társulás eddigi elnöke az ICA 2003-ban elfogadott stratégiai tervében vázolt, egyes célkitűzéseit vette szemügyre *A térképészet új perspektívái és a globális változások* című előadásában. Konkrétan felsorolta, hogy a nemzetközi kihívások közül az ICA milyen haladást ért el az ENSZ 2000-ben meghatározott, ún. milleniumi céljai, a fenntartható, tudásalapú társadalom koncepció, a katasztrófa-előrejelzés és -enyhítés, a nemzeti kormányzatokkal való kapcsolatfejlesztés, illetve a jövőbeli célok terén. A térképészet a hálózati alapú téradat-infrastruktúrák rendszerének részévé válik, a téradatok kezelése az emberi tevékenység szinte minden területén megjelenik (mindenütt jelen lévő térképezés, ubiquitous mapping).

F. Ormeling, az ICA leköszönő főtitkára és M.-J. Kraak a szervezet egyik új alelnöke *A térképek, mint jövődőlő eszközök és a gondolkodás hiánya* című előadásukban a térképek használatának korlátaira hívták fel a figyelmet. A térképpel kapcsolatos elvárást, hogy egy távolabbi helyszín jelenségeiről informáljon, számos tényező korlátozza. Ilyen egyebek mellett az idő dimenziója, a méretarány, a tartalmi elemek megválasztása vagy az ábrázolási mód. Az utóbbi időszak technikai fejlődése, illetve a térképkészítési technológiák az alapadatok könnyebb elérését hozták, de a felhasználónak nem mindegy, hogy milyen térképet kap.

K. Virrantaus és D. Fairbarn eddigi alelnökök *Az ICA kutatási elképzelése a térképészetről és a geoinformatika tudományáról* című előadásukban rámutattak arra, hogy a kutatási terv elsősorban az ICA bizottságainak tevékenységét kívánja orientálni. A legkiemelkedőbb eredményeket az ICA tervezett

évkönyvében kívánják megjelentetni. A kutatások főbb kulcsszavai, amelyekre a legfontosabb bizottságok is épülnek, a következők: Földrajzi (térképi) információk (GI), Metaadatok és téradat-infrastruktúrák (SDI), térinformatikai analízis és modellezés, a térképek és a GI használhatósága, térképi (GI) megjelenítés, térképkészítés, térképelmélet, térképtörténet, térképészeti oktatás, térképek és társadalom.

A negyedik átfogó előadást R. B. McMaster alelnök *A GIS, a térképek és a társadalom* címen tartotta.

Számos előadás foglalkozott a *mezőgazdaságot segítő* térképekkel, távérzékelési megoldásokkal, a kataszteri térképekkel. E. Swensson (Svédország) például arról értekezett, hogy a svéd földhivattaltól (Lantmäteriet), amely 2005 óta felelős a kataszteri információkért, térképekért, illetve az addig a bíróságokon vezetett telekkönyvért, ma már az évtizedekkel korábbi állapotokat is szeretnék elektronikus úton megtudni, amely az információs rendszer további fejlesztését igényli.

Érdekes gondolatokat fejtegetett M. Peterson (USA) *A térképek és az Internet, micsoda zűrzavar* című előadásában. Egyebek mellett rámutatott, hogy az egyik legrosszabb fejlemény az Internet-hozzáférés kereskedelmi alapokra helyezésével jött létre. A felhasználók lényegében az Internet-hozzáférést és nem a tartalomért fizetnek. Ez pedig nem sarkallja a térképkészítőket arra, hogy minőségi térképmunkákat tegyenek az Internetre. Ez a jelenség tovább erősíti azt a negatív folyamatot, amelyről Ormeling és Kraak is beszélt, nevezetesen, hogy egyre többen képesek a korszerű eszközök felhasználásával térképet készíteni, de a térképészet alapelveit nem ismerik.

Az konferencián az alábbi magyar előadások hangzottak el:

- Papp-Váry Árpád: Torzított turistatérképek Magyarországon 1975–1990. között, illetve Szaliscsev munkája: Az első csak kartográfiával foglalkozó kézikönyv;
- Zentai László: A web 2.0 alkalmazása a térképészeti oktatásban; térképészet 2.0?, illetve Új technológiák a tájfutótérképek készítésében;
- J. J. Reyes Nunez et al: A domborzatábrázolási módszerek megérttetése az argentin és magyar iskolai oktatásban, illetve A térkép fogalmának iskolai oktatása az Internet segítségével;
- Lukács Lilla: A Földrajzi NévTár programról;
- Hargitai Henrik: A bolygók felszíni alakzatai névtári neveinek helyzetazonosítása.

Ide sorolhatjuk Tóth Katalin (EU Egyesített Kutatóközpont): Európai téradatinfrastruktúra (INSPIRE), térképészet, térbeli adatok, hálózati szolgáltatások című előadását is.

Az előadások kivonatait vastag könyvben, a teljes előadásokat CD lemezen jelentették meg. Külön kötet tartalmazta a nemzetközi gyermek térképrajz, a technikai és a tenger-térképezési kiállítások katalógusát.

Térképkiállítás

A Nemzetközi Térképészeti Konferenciával szokás szerint egyidejűleg megrendezett térképkiállításon 28 kiállító ország vett részt összesen 1016 térképpel, illetve atlasszal. Az oroszok további 5 glóbuszt és 9 domborzattérképet is bemutatnak. Az országonként kiállított térképek számát tekintve, hazánk 30 bemutatott térképpel és atlasszal a jelentősebb kiállítók között szerepelt. A következő intézmények küldtek térképanyagot a kiállításra: FÖMI (pl. a nagy érdeklődést kiváltó VINGIS szőlőkataszteri ismertető térképét), MH Térképészeti Kht., MÁFI, Cartographia, Topograph, GiziMap, ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék. Az elmúlt két év hazai kiadványairól méltó áttekintést nyújtó anyagoknak a kiállításra való előkészítését és a FÖMI segítségével való kiküldését Pokoly Béla, az ICA MNB-titkár intézte.

A kiállított térképek közül ki kell emelnünk a nemzetközi zsűri által is díjazott orosz alkotásokat. Oroszország Nemzeti Atlaszában CD-n is megjelentetett második kötetét (Természet, ökológia). Az első kötet, „A terület általános jellemzése”, már korábban megjelent. Jelenleg dolgoznak a 3. (Népesség, gazdaság) és a 4. (Történelem, kultúra) köteteken. A másik figyelemreméltó alkotás Moszkva úrfelvételekkel kiegészített tematikus városatlasza volt.

A glóbuszok között figyelmet érdemelt az óriási, 1280 mm átmérőjű, tíz színnel sokszorosított, 1 : 10 000 000 méretarányú, görgős alapra helyezett és így minden irányban könnyen elmozdítható földgömb.

A térképkiállítással párhuzamosan megszervezték a *Barbara Petchenik* nemzetközi térképrajzversenyre beküldött rajzok kiállítását is. Sajnálatos módon itt is észrevehetőek voltak a szervezés hiányosságai. Egy öt tagból álló nemzetközi zsűri (elnöke *Jesús Reyes*) hét díjat és egy különdíjat adott három kategóriában (9 évesnél fiatalabbak, 10–12 évesek, 13–15 évesek). Emellett a konferencia résztvevőinek a szavazatai alapján közönségdíjakat is osztottak. 1999 óta ez az első alkalom, hogy nem volt magyar rajz a díjazottak között.

A technikai kiállításon 15 külföldi és 19 orosz kiállító vett részt. A nemzetközi tengertérképezési kiállításra 27 ország küldött térképeket.

2. kép Az 1:10 000 000 méretarányú óriási orosz földgömb

Szakmai kirándulások

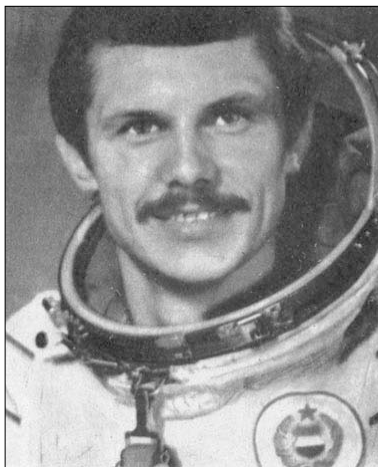
Szakmai kirándulásokat négy helyre szerveztek.

A *Lomonoszov Egyetem Földrajzi Fakultása* két térképészeti tanszéke, a Kartográfiai és Geoinformatikai, illetve az Integrált térképezés tanszékei közül az utóbbit és a Földtudományi Múzeumot lehetett meglátogatni. A Lomonoszov Egyetem toronyépületének négy emeletét átfogó Földtudományi Kiállítást az 1970-es évek elején láttuk először. Csodálatos volt az átfogó, nagyon szemléletes, szép kiállítás. Most sajnos csak az egykori kiállítás azóta megkopott, kifakult, részben elavult, néhol poros anyag fogadta a látogatókat. Annyira nem törődik senki a kiállítással, hogy az első terem nagy Szovjetunió térképére csak rátűztek egy kézzel írt cédulát, hogy Oroszország jelenlegi területe hány négyzetkilométer és mennyi lakosa van.

További program lehetőség volt a *Geodéziai és Térképészeti Egyetem (MIIGAIK)* és az *Orosz Állami Könyvtárban* „Az orosz térképészet mesterművei” térképtörténeti kiállítás megtekintése. A térképtörténeti kiállításról is külön katalógust jelentettek meg.

Külön (100 eurós) részvételi díjért meg lehetett tekinteni a Moszkva melletti *Zvezdnij Gorodokot* (Csillagvárost). Az 1960-ban létesült és 1968-ban

Gagarin űrhajós-kiképző központnak elnevezett létesítményben képezik ki az orosz (korábban szovjet), illetve egyes nemzetközi űrprogramban résztvevő leendő űrhajósokat. A központ jelenlegi állapota a szocialista hőskort idézi. Számos melléképületet ellepert a gyom, a központ múzeumba mintha nem került volna új installáció a Szovjetunió felbomlása óta. Gagarinra és az intenzív űrutazásos korszakra azonban (egyebek mellett *Farkas Bertalan* űrutazására) sok kép és tárgy emlékeztet. Nincs szó arról sem, hogy például összevonnák ezt az egykori szupertitkos intézményt az orosz akadémiai űrkutatási intézettel. Alapvető eszközei: a többszörös gravitációs terhelést szimuláló nevezetes centrifugák, a súlytalanságot modellező hatalmas víztartályok még működnek, és pénzért bárki jelentkezhet képzésre. A közelmúltban itt gyakorlatozott a 2007 áprilisában a Nemzetközi Űrállomást megjárta *Charles Simonyi*. Kérdésünkre válaszolva kiderült, hogy kínai kapcsolataik is vannak, ezek azonban a 90-es években intenzívebbek voltak. 1997–2000. között több kínai űrhajóst is képeztek itt, de ma már ezt is saját erőből oldják meg a kínaiak. A mostanig egyetlen térképen sem szereplő, de most már az Interneten földrajzi koordinátákkal is beazonosítható (55°52'35„N 38°6'44"E), Moszkva központjától alig 40 kilométerre ÉK-re fekvő létesítmény mára turistalátványossággá is vált, amely főleg szakmai túrák célpontja.

3. kép *Farkas Bertalan fényképe a múzeumban*

tő kirándulásoknál jelentkezett. Egy kétnapos Szentpétervárt bemutató és egy kétnapos Szuzdal, Vlagyimír, Bogoljubovo településeket felölelő kirándulást hirdettek meg előre. Ezek megszervezése az utolsó pillanatig bizonytalan volt.

A közgyűlés

A konferenciával egy időben tisztújító közgyűlést is tartottak, a Társulás az alábbi új vezetőséget választotta meg: a következő négy évre az ICA elnöke az ausztrál *W. Cartwright*, főtájkára a brit *D. Fairbairn*. Alelnökök: *D. Clarke* (Dél-Afrika), *G. Gartner* (Ausztria), *P. Gran* (Chile), *M.J. Kraak* (Hollandia), *Zhilin Li* (Kína), *A. Ruas* (Franciaország), *T. Trainor* (USA). A bizottságok vezetői között *Jesús Reyes Nuñez* a Térképészet és gyermekek bizottság társelnöke lett.

Az alelnökök közé az ICA Magyar Nemzeti Bizottsága javasolta *Zentai Lászlót* a Térképképzési Bizottság korábbi elnöké, de nem kapta meg a bejutáshoz szükséges szavazatot. (*Gartner* négy éven át a Maps and Internet bizottság nagyon aktív elnökhelyettese volt).

A közgyűlésen elhangzott (*R. Lorenzo* alelnök, *F. Ormeling* főtájkár), hogy törekedni kell arra, hogy a szervezetben a felsőoktatás és a térképképzés mellett erőteljesebben képviseljék magukat az állami (hivatalos) térképészetért felelős szervezetek.

A Társulás két év múlva esedékes konferenciája *Santiago de Chileben* lesz, 2009. július 18–25. között. A 2011. évi konferencia megrendezésére jelentkező Párizs és Drezda közül az előbbi ajánlatát fogadták el.

Dr. habil Papp-Váry Árpád–Pokoly Béla

4. kép *A Gagarin központ előcsarnokában*

A szervezésről, a konferenciát kísérő programokról

A helyi szervezők az ICA bizottságok hivatalos tanácskozásainak időpontját és helyszínét naponta változtatták, de egyes szekciók esetében is gyakoriak voltak az előre be nem jelentett változtatások.

A szervezésre legjobban a konferencián résztvevő feleségek panaszkodtak. Hölgyprogram nem volt. A cirill betűket nem ismerő hölgyek nehezen tudtak a metróval elutazni a különböző múzeumokhoz. A másik hiányosság a konferenciát köve-

A FÖLDMÉRÉS GYAKORLATI KÉRDÉSEI

Régiós összejövetel Szolnokon

2007. december 3-án a szolnoki Hild Viktor Városi Könyvtár és Közművelődésügyi Intézményben megrendezett régiós összejövetelen Bács-Kiskun megye, Békés megye, Csongrád megye, Hajdú-Bihar megye, Heves megye és Jász-Nagykun-Szolnok megye MFTTT tagsága vett részt. Több mint százán gyűltünk össze ezen az esős hétfői napon.

A nap nyitányaként a TOPCON képviselőinek, *Bartha Csabának, Stenzel Sándornak és Szentpéteri Lászlónak* az előadása hangzott el, „TOPCON a XXI. században” címmel.

A műszerbemutatón a GPT9000A-GTS9000A szervomotoros, egyberes rendszerré építhető mérőcsaládot, a GPT 7000i Integrált felmérő rendszert, a Hiper+ és GR-3 GNSS vevők tulajdonságait, illetve felhasználhatóságukat ismertették.

A műszerbemutatót szakmai előadások követték.

Péter Géza a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Földhivatal informatikusa „DATView a mindennapokban, a változásvezetés tükrében” címmel tartott előadást. Az előadás szerkesztett változatát a következő számban teljes terjedelmében közöljük.

A különböző megyékből érkezett kollégák az ebédszünetet is felhasználták – a szendvicsek fogyasztása mellett – szakmai tapasztalat cseréire is.

Az ebéd utáni program *Zátonyi Richárdnak*, a Békési Földhivatal kirendeltség vezetőjének előadásával folytatódott, a DATView magyarországi bevezetéséről.

Dr. Mihály Szabolcsnak, a FÖMI főigazgatójának előadása három részből állt. Felvázolta a Dat Szabályzat a 7772-1 Szabvány és a törvényi összhang megteremtésének lehetőségeit, tájékoztatást adott a TAKARNET rendszer fejlesztéséről, a GPS hálózat

A régiós összejövetel helyszíne

használati díjairól és a hozzá kapcsolódó fejlesztésekről.

Weninger Zoltán, a FÖMI Földügyi és Térinformatikai Fejlesztési és Üzemeltetési Központ vezetője beszámolt a FÖMI elképzeléseiről a DATView üzemeltetésével, illetve fejlesztésével kapcsolatban. Tájékoztatta a hallgatóságot a TAKARNET térképmásolatok hitelessé tételének lehetőségeiről és az ehhez kapcsolódó informatikai fejlesztésekről, valamint az Elektronikus Kormányzat megvalósítási elképzeléseiről.

Az előadásokat 15 óra után kb. egy órás fórum követte, ahol a hallgatóság kérdéseire az előadók válaszoltak.

A hangulatból és a pozitív visszajelzésekből ítélve, a résztvevők tartalmasnak, a mindennapi gyakorlatban felhasználhatónak és hasznosnak tartották az előadásokon elhangzottakat.

Sápiné Csiki Júlia

KORMÁNYZATI TÁMOGATÁS A NON-STOP FÖLDHIVATALI SZOLGÁLTATÁSOKRA

A 2005. és 2006. években a Magyar Információs Társadalom Stratégia (MITS) megvalósításának és a II. Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT) kidolgozásának céljából az Információs Társadalom Operatív Program (ITOP) keretében a Földmérési és Távérzékelési Intézet (FÖMI) több pályázati projektet készített elő az FVM Földügyi és Térinformatikai Főosztály Térinformatikai Osztályának koordinálásával az Informatikai és Hírközlési Minisztérium (IHM) felé. Kidolgozta a Nemzeti Téradat Infrastruktúra, a Nemzeti Távérzékelési Központ, az EUPOS magyarországi megvalósítása és a Digitális földhivatal című fejlesztési programjait. Az IHM megszűnésével a projektek közül a gazdasági tevékenységet érintők a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, míg az elektronikus közigazgatással kapcsolatosak a Miniszterelnöki Hivatal (MeH) további gondozásába kerültek. Megvalósításukhoz anyagi támogatást az Új Magyarország Fejlesztési Terv Operatív Programjai keretében a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) által kiírt pályázatok biztosíthatnak.

Az NFÜ és a MeH Elektronikus Kormányzat-központ (EKK) vezető munkatársainál folytatott szakmai egyeztetések eredményeképpen a FÖMI-nek lehetősége nyílt 2007. június 15. határidővel a Digitális földhivatal projekt első részét képező, a „Földhivatali adatok elektronikus non-stop szolgáltató rendszere

„ügyműködésükön keresztül” című fejlesztési tervet pályázaton kívül, úgynevezett „kiemelt projektek” keretében az NFÜ révén a Kormány elé terjeszteni EU-s támogatás elnyerése céljából.

A kiemelt projektek olyan nagy volumenű, forintban milliárdos költségű beruházások, amelyek országos és/vagy régiós jelentőségüknél fogva nem férnek bele egyetlen pályázati kiírásba sem, ezért speciális eljárásrend vonatkozik rájuk. Ilyen kiemelt fejlesztések támogatására kizárólag tanácsi döntéssel a regionális fejlesztési tanácsok, miniszteri jóváhagyással a szaktárcák, valamint a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) tehetnek javaslatot. Ezen stratégiai fontosságú fejlesztési, beruházási elképzelésekről a Kormány nem pályázatok útján, hanem az adott fejlesztés fontosságát és az országos célokhoz való illeszkedését mérlegelve – a független szakmai zsűri javaslata, valamint a Fejlesztéspolitikai Irányító Testület véleménye alapján – egyedileg dönt. A kiemelt projekteket jelentőségük és nagyságuk miatt az operatív programok kétéves akcióterveiben is nevesítik.

A 2007. november 29-i kormányülésen elfogadott és támogatott beruházások között nemcsak hogy helyt kapott a „Földhivatali adatok elektronikus non-stop szolgáltató rendszere ügyműködésükön keresztül” című FÖMI projekt, de a médiának bemutatott öt legjobb terv között is szerepelt. Gyurcsány Ferenc miniszterelnök a TV2 műsorában szintén elismeréssel beszélt róla.

A projekt lényege a következőkben foglalható össze:

A földügyi és térinformatikai szakigazgatás 120 körzeti földhivatalának decentralizált adatbázisait összekapcsoló intranet hálózat (TAKARNET) – üzemeltetési és biztonsági okok miatt – a külső regisztrált ügyfelek számára az ingatlan-nyilvántartási adatok lekérdezését jelenleg csak a nyolc órás főmunkaidőben teszi lehetővé. A javasolt projektben a szöveges és térképi ingatlan-nyilvántartási adatok adattárházba való szervezésével szétválasztásra kerül a földhivatali adatok változásvezetésének és adatszolgáltatásának folyamata. Az egyik szervercsoport – a körzeti földhivatalok jelenleg működő tranzakciós szerverei – az ügyműködésükön keresztül a változtatlan formában biztosítják. A másik számítógép – a lekérdező szerver – a világ felé nyitottabb szolgáltatói feladatokat lát majd el. Így a földhivatali adatok centralizált, adattárház-típusú adatbázisba szervezésével megvalósul a hazai jogbiztonságot is erősítő, a nap bármely időpontjában elérhető, non-stop földhivatali adatszolgáltatás.

A Kormány közleménye szerint is a „Digitális Földhivatal” informatikai fejlesztés első projektjének végére már látványos eredmények érhetők el. Olyan számítógépes rendszer jön létre, amely a nap 24 órájában áll az érdeklődők rendelkezésére, az ügyfelek a MEH EKK Központi Ügyműködésükön keresztül is bármikor bárholonnan közhiteles információt kaphatnak az ingatlanok nyilvántartási adatairól és a változásokról, valamint az Elektronikus Fizetési Rendszerhez történő csatlakozással rugalmas díjfizetés valósulhat meg.

A „Földhivatali adatok elektronikus non-stop szolgáltató rendszere ügyműködésükön keresztül” című projektterv kidolgozásában dr. Mihály Szabolcs főigazgató (FÖMI), Szendrő Dénes informatikai tanácsadó (FÖMI), Weninger Zoltán központvezető (FÖMI), Zalaba Piroska vezető-főtanácsos (FVM FTF) és dr. Gábori László műszaki szakértő vettek részt.

Szendrő Dénes

ÉPÍTÉSI GEODÉZIA SZAKMÉRNÖKI KÉPZÉS ZÁRÓVIZSGÁJA 2007.

Immár negyedik alkalommal került sor az Építési geodézia szakon záróvizsgára. 14 hallgató nyújtott be szakdolgozatot erre az alkalomra. A bírálók mind-egyiket alkalmasnak találták a Védési Bizottság (dr. Ágfalvi Mihály elnök, dr. Busics György, dr. Szepes András, Holéczy Ernő az MMK tagozati elnöke és Tarsoly Péter titkár) előtti bemutatásra.

A november 9-i védésen a jelöltek mindegyike prezentáció kíséretében mutatta be munkáját. Szinte kivétel nélkül túllépték a tervezett 15 perces keretet, ezzel is bizonyítva a munkájuk és felkészültségük eredményességét. A Bizottság az értékeléskor öt esetben is megemelte a bírálók eredeti javaslatát, amire a sikeres bemutató adott alapot. Végül is hét jeles, öt jó és két közepes eredmény született ezen a napon.

A szóbeli vizsga szombaton volt. A jelöltek dicséretére legyen, hogy itt sem adták alább a negyedóránál a feleletüket. Nyugodtan állítható, elméleti ismereteik vetekednek a gyakorlatival. A Záróvizsga Bizottságnak nagy gondot jelentett az értékelés, az oklevelek minősítésének kialakítása. A feleletek és az előző napi védés után a jegyek az előző napival azonosan alakultak.

Az összesítés – a záróvizsga és a korábbi teljesítmények egybevetése – négy kitüntetéses, nyolc jó és két közepes minősítésű oklevelet javasolt a Bizottság.

*Dr. Ágfalvi Mihály,
dr. Szepes András
és Holeczy Ernő,
a Védési Bizottság tagjai
Fotó: Dobos Dániel*

A végzettek és szakdolgozataik (zárójelben a konzulensek neve)

Busa Tamás: Az Autodesk Civil 3D szoftver és alkalmazási lehetőségei a vízépítési célú beruházások során előforduló geodéziai munkákban (Gyenes Róbert, Kovács István, Szuhanyik János)

Dorner Gábor: 3D lézerskenner használata az autópályák megvalósult állapotának felmérésénél (Dr. Busics György)

Forintos Ede: Építési geodéziai feladatok a településfejlesztés során (Dr. Ágfalvi Mihály)

Győrfi József: Üzemanyagtartály magassági értelmű mozgásvizsgálata (Dr. Ágfalvi Mihály, Bardóc Szilárd)

Kiss Márton: Közösségi épület létesítésének geodéziai feladatai (Dr. Ágfalvi Mihály, Lőrincz József)

Lendvainé Dobosi Andrea: Foghíj beépítéseket követő épület-mozgásvizsgálat (Gyenes Róbert, Bardóc Szilárd)

Lepsényi Miklós: Baleseti információs rendszer (Dr. Márkus Béla, Jenei Gyula)

Lüvi István: Közúti aluljáró építésének és a kapcsolódó hídépítési munkáknak geodéziai művezetése (Dr. Ágfalvi Mihály, Varga Ferenc)

Novákiné Rétháti Henrietta: Városi jégcsarnok mozgásvizsgálata (Dr. Csepregi Szabolcs, Juhász György)

Somló Csaba: Vasbeton szerkezetes lakóépületek építésének geodézia munkái (Dr. Ágfalvi Mihály)

Somló Zsolt: A régi csepeli hőerőmű épületének háromdimenziós felmérése látványterv készítése céljából (Dr. Ágfalvi Mihály)

Thomaszovics Tivadar: Hagyományos és GNSS technológiák összehasonlítása a fővárosi közlekedési vállalat műszaki alapjai biztosításához szükséges alappont-hálózat meghatározására (Dr. Busics György)

Tóth Attila: Mérnöki létesítmény kitűzési hálózata (Dr. Ágfalvi Mihály)

Vácziné Horváth Mária: Hódmezővásárhely közműnyilvántartása (Dr. Ágfalvi Mihály, Dr. Végső Ferenc, Ecseri Ferenc)

A felkészüléshez és az eredményekhez szívből gratulálunk!

*Dr. Szepes András
dékánhelyettes*

*Az új szakmérnökök
Fotó: Tarsoly Péter*

100 ÉVE SZÜLETETT MÁRKUS IMRE TÉRKÉPÉSZ EZREDES, AZ 56-OS FORRADALMI KATONA-TANÁCS EGYKORI TAGJA

Tisztársai Rudinak hívták, pedig Rezső volt a másik keresztneve [5]. A BGTV-nél mi is Rudi bácsinak szólítottuk. Márkus Imre élete olyan volt, mint a XX. század: viszontagságos. Volt műszerészsegéd és szakdíjnok, térképész és katonatiszt, hadifogoly és forradalmár.

Márkus Imre 1907. július 17-én született Budapesten. Ismert művész-politikus családból származott. Apja Márkus József (1852–1915 építőművész, tíz éven át Budapest főpolgármestere¹ [1], míg nagynénje, Márkus Emília (1860–1949)² a nemzet színésze volt. Márkus Imrét – elemi iskolai tanulmányai után (1917) – gimnáziumba írták be, de csak négy osztályt végzett. 1921-ben gépműszerész tanoncnak jelentkezett és 1924-ben felszabadult. Mindössze fél évig dolgozott, mint segéd, amikor baleset miatt hosszabb időre orvosi kezelés alá került. 1925-től tovább képezte magát és beiratkozott a Felsőipariskola gépészeti szakára, amit 1928-ban jeles eredménnyel elvégzett [3].

Márkus Imre megpályázott egy szakdíjnoki állást az Állami Térképésznél (később Honvéd Térképészeti Intézet), amit 1929 februárjában el is nyert. 1930–31-ben behívták egyéves katonai szolgálatra. Leszerelés után visszavették a Térképészethez, ahol 1933–1936 között elvégezte a hároméves topográfiai és fényképmérői (a fotogrammetria akkor elnevezése) tanfolyamot. A próbaszelvény elkészítése után sikeres vizsgát tett, és mint önálló topográfus dolgozhatott. Felettesei nagyon meg voltak vele elégedve, így a katonai ranglétrán gyorsan haladt előre: 1936-ban hadnagy, 1940-ben főhadnagy és 1942-ben már százados. 1940–1944 között részt vett Észak-Erdély gyorsfelmérésében, és megkapta az „Erdélyért” emlékérmét [6].

Márkus Imre Budapest ostromának befejezésekor (1945. február 12-én) szovjet fogságba esett. Két és fél év után engedték haza. 1948 februárjában a Honvéd Térképészeti Intézethez (HTI) visszahívták. Először a magyar–szovjet államhatár redemarkációs

munkálataiban vett részt (jól beszélt oroszul), majd 1949-ben – mint a magyar delegáció tagja – fél évig Moszkvában dolgozott. Ugyanebben az évben őrnaggyá léptették elő, majd a topográfiai alosztály vezetőjének nevezték ki. 1950–1952 között részt vett a magyarországi 1:25 000 méretarányú katonai gyorsfelmérésben, 1953-tól pedig (mint alezredes) az újfelmérésben [2].

Márkus Imre, mint jól felkészült szakember és becsületes vezető, beosztottjaival minden-

kor bajtársi és baráti kapcsolatban állt. Ennek tudható, hogy tisztársai megbíztak benne. Az 1956. októberi forradalom során a HTI-ben megalakult Forradalmi Katona-tanácsba beválasztották. Ebben a minőségben részt vett azon személyeknek az Intézetből való eltávolításában, akik a korábbi években

HONVÉDELMI MINISZTERIUM
REHABILITÁCIÓS BIZOTTSÁGA

„számsz. példány

Nyt.szám: 40/67/1992.

HIDVÉGI TVÁNNÉ

BUDAPEST
Krisztina krt. 34
1013

Tisztelt Asszonyom!

Ürömmel tudatom, hogy a Magyar Honvédségnél folyó rehabilitáció keretében

néhai MÁRKUS IMRE REZSŐ
(1907. Schumi Mária)

tartalékos tisztii rendfokozatától történt megfosztását kivizsgáltuk és javaslatot tettünk rendfokozatának visszaadására.

A Honvédelmi Miniszter úr a javaslatot elfogadta, a lefokozási parancsot, mint törvénysértő intézkedést hatályon kívül helyezte és a 47/1992. számú parancsában alezredesi rendfokozatát visszaadta és egyben előléptette posztumusz

EZREDESSÉ

Ez a dokumentum a rendfokozat igazolására szolgál.

Budapest, 1992. május 18-n.

Főszertelettel:
[Signature]
[Signature]

[Circular Stamp: HONVÉDELMI MINISZTERIUM, SZAKDÍJNOKI BIZOTTSÁG]

1 Márkus József, mint főpolgármester Budapest díszpolgára volt, akkoriban ugyanis a főváros tényleges vezetője a polgármester volt. A kerületek élén pedig tanácsnokok álltak.
2 Márkus Emília Corvin-koszorús színész, a Nemzeti Színház örökös tagja, 1929-től a Színiakadémia tanára volt.

szélsőséges, türelmetlen magatartást tanúsítottak. Mivel a forradalom leverése után az ún. „tisztai nyilatkozat”-ot nem írta alá, ezért 1957. januárban az Intézetől elbocsátották [7].

Márkus Imre, mint polgári alkalmazott a BGTV Topográfiai Osztályán helyezkedett el. 1958-ban tárgyalta a Honvédelmi Minisztérium az „ügyét”. A fegyelmi bizottság ítélete szerint: az „ellenforradalom” alatt tanúsított együttműködő magatartása miatt rangjától megfosztották. 1959. januárban (átszervezés miatt) a Kartográfiai Vállalathoz került, mint vizsgáló. 1967-ben nyugdíjazták. Közben a Belügyminisztérium részéről „megfigyelték”, mert pártoló tagként részt vett a „fehér segély”³ mozgalomban [2]. Nyugdíjas éveit kizárólag családjának szentelte, életének 72. évében, 1979. február 21-én hunyt el Budapesten.⁴

3 A „fehér segély” mozgalom alapítója és 17 éven át irányítója Lágyi István ezredes volt. Célul tűzte ki, hogy anyagilag segítse azon tisztárait, akik a háború után hátrányos helyzetbe kerültek. A Belügyminisztérium 1962-ben betiltotta a tevékenységet.

4 Hamvasztás utáni búcsúztatása március 15-én volt a Farkasréti temetőben. A Márkus-család közös síremléke a 47. parcellában található.

A rendszerváltozás után az új kormány honvédelmi minisztere 1992-ben Márkus Imrét rehabilitálta (1. ábra) és posztumusz ezredessé léptette elő.

Emlékezzünk most mi is tisztelettel és nagyrabecsüléssel – születésének 100. évfordulóján – Márkus Imre topográfus ezredesre, a Honvéd Térképészeti Intézet egykor vezető beosztású, kiváló szakemberére, az 56-os forradalom hős katonájára.

Dr. Székely Domokos

IRODALOM

- [1] Új Magyar Életrajzi Lexikon (Bp. 2002)
- [2] Történeti Levéltár adatszolgáltatása
- [3] Márkus Imre: Önéletrajz (HM 1951)
- [4] Raum Frigyes: Magyar földmérők rövid életrajzi leírása (Geodézia Rt. Bp. 1996)
- [5] Blahó Imre személyes közlése
- [6] HM Irattár adatszolgáltatása
- [7] Székely Domokos: In Memoriam 1956 (Geod. és Kart. 2006/10.)

AZ MFTTT 2008. MÁRCIUS-ÁPRILISI PROGRAMJA

Dátum	Helyszín	Előadó neve	Előadás címe	Szakszint
március 13. csütörtök 13.00	A	Tuchband Tamás, Takács Bence	Szádvár geodéziai felmérése	Az MFTTT Geodéziai Szakszint és a Rédey István Geodéziai Szeminárium
március 27. csütörtök 13.00	A	Szerdahelyi András	Műemlék épületek 3D-s fotorealistikus modelljének előállítására PhotoModeler segítségével	Az MFTTT Geodéziai Szakszint és a Rédey István Geodéziai Szeminárium
április 1. kedd 15.00	B	Balázs János, Török Zsolt	Waldseemüller 1507-es földgömbjének virtuális újraalkotása	Szakmatörténeti Szakszint és Kartográfiai Szakszint
április 10. csütörtök 13.00	A	Sali Emil	Közműtervezés és közműterkép	Az MFTTT Geodéziai Szakszint és a Rédey István Geodéziai Szeminárium
április 22. kedd 15.00	B	Márton Mályás	Virtuális Glóbuszok Múzeuma (Tervek és meglepetések)	Szakmatörténeti Szakszint és Kartográfiai Szakszint
április 24. csütörtök 13.00	A	Dede Károly, Homolya András, Kiss Antal, Siki Zoltán	Paks II-es blokk lokalizációs torony deformációmérése	Az MFTTT Geodéziai Szakszint és a Rédey István Geodéziai Szeminárium
április 30. szerda	*	Topográfiai Anket: A Digitális Térképészeti Adatbázisok létrehozásának tapasztalatai, a VTopo-25 bemutatása		Topográfiai Szakszint

Helyszínek:

A: BME Általános- és Felsőgeodéziai Tanszék Oltay terme, 1111 Budapest, Műegyetem rkp. 3. K épület mfsz. 16.

B: ELTE – Északi tömb, 1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/A II. em. 2.54 Novobátszky-terem

* Pontos helyszín és program később kerül kiküldésre.